

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РЕКРЕАЦІЙНІ ТА ЗАХИСНІ НАСАДЖЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД» Галузь знань: Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина Спеціальність: Н4 Лісове господарство Освітня програма «Лісове господарство»
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Компонент освітньої програми	обов'язковий
Кількість кредитів ECTS /загальна кількість годин	3 кредити /90 годин
Семестр	3
Форма контролю	іспит
Мова викладання	українська
Профайл викладача 	Масальський Владислав Петрович Посада: доцент кафедри лісового господарства Вчене звання: доцент Науковий ступінь: кандидат біологічних наук https://orcid.org/0000-0001-8642-7782 https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=uk Робоче місце: навчальний корпус №1 (пл. Соборна, 8/1), 36 ауд. E-mail: vlad.masalskiy71@gmail.com
Опис дисципліни	На вивчення дисципліни для денної форми навчання виділено всього 90 академічних годин (3 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 30 годин (лекції – 10, практичні заняття – 20), самостійна робота студентів – 60 годин.
Передумови для вивчення дисципліни	Обов'язковий освітній компонент «Рекреаційні та захисні насадження територіальних громад» базується на знаннях дисциплін таких, як: «Сталий розвиток лісового господарства», «Рекультивация агроландшафтів методами інноваційного агролісівництва», «Лісова сертифікація», «Регулювання продуктивності лісів», вивчених на попередньому курсі.
Мета вивчення дисципліни	Курс спрямовано на закріплення знань щодо лісгосподарських способів формування здорових, господарсько-цінних, естетично привабливих та комфортних для відпочинку та оздоровлення лісових насаджень в умовах антропогенного навантаження. Водночас, ліси територіальних громад виконують важливі захисні функції, насамперед санітарно-гігієнічні та створюють комфортні умови для проживання населення.
Формат дисципліни	Для денної форми навчання – формат <i>face-to-face</i> із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності (індивідуальний графік, дистанційна форми навчання та ін.) – змішане навчання з використанням навчальної платформи <i>Moodle</i> ,

	сервісів <i>ZOOM, Google Meet</i> , мобільних додатків
Компетентності відповідно до Стандарту вищої освіти	ІК. Здатність розв'язувати практичні проблеми і складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері лісового і мисливського господарства. ЗК 1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. СК 1. Здатність критично осмислювати проблеми лісового господарства й дотичні міждисциплінарні проблеми та приймати ефективні рішення щодо їх вирішення. СК 3. Здатність оцінювати регіональні особливості природно-кліматичних умов для організації ефективного лісового господарства, виконання лісами різнопланових функцій та збільшення площ лісів. СК 5. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі лісового господарства у широких або мультидисциплінарних контекстах. СК 6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед населення для формування в них екологічного мислення, свідомості та відповідальності за стан довкілля.
Програмні результати навчання відповідно до Стандарту вищої освіти	ПРН1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері лісового господарства та є основою для оригінального мислення, забезпечення сталого розвитку та проведення досліджень. ПРН 3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень. ПРН 5. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері лісового господарства та у ширших контекстах, забезпечувати якість, оцінювати ефективність і результативність діяльності. ПРН 6. Оцінювати стан лісових фітоценозів, лісові ресурси в конкретних лісорослинних умовах, їх потенціал та прогнозувати можливості використання. ПРН 10. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань лісового господарства та дотичних проблем до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються. ПРН 12. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій й продуктів лісового та мисливського господарства та в ширших мультидисциплінарних контекстах.
Структура курсу	Змістовий модуль 1. Значення рекреаційних та захисних насаджень для територіальних громад в умовах змін клімату. Тема 1.1. Принципи академічної доброчесності. Сучасне значення лісів територіальних громад. Функціональне призначення окремих частин лісів зелених зон (18 год.). Тема 1.2. Негативний вплив рекреації на лісові насадження. Ґрунтово-рослинний покрив і його рекреаційна оцінка. Стадії рекреаційної дигресії лісу. Ландшафтно-рекреаційне зонування території. (18 год.). Тема 1.3. Поняття про ландшафт лісовий та лісопарковий ландшафт (18 год.). Змістовий модуль 2. Ведення лісового господарства у лісах зелених зон. Тема 2.1. Лісівничі методи регулювання стійкості, продуктивності та естетичної привабливості насаджень. (18 год.).

	Тема 2.2. Features of felling in mature stands and maintenance felling in forest stands of different categories, forest vegetation zones, species composition and structure. (18 год.).
Методи навчання	Розкриття навчального матеріалу з візуальним поясненням; дискусійне обговорення проблемних питань; виконання практичних та науково-дослідних завдань індивідуально або в групах; доповіді; презентації; есе.
Політика курсу	• Середовище в аудиторії — дружнє, творче, відкрите до конструктивної критики. • Виконання завдань, передбачених програмою, з дотриманням дедлайнів. • Відпрацювання пропущених занять — відповідно до графіку консультацій викладача. • Порухення принципів академічної доброчесності — підстава для негативного оцінювання роботи здобувача. • Методи і критерії оцінювання – підсумковий контроль навчальної діяльності здобувачів здійснюється у формі іспиту за результатами поточного та рубіжного (модульного) контролю і передбачає обов’язкову присутність здобувачів. Результати іспиту оприлюднюють в електронному журналі академічної групи. Поточний та рубіжний контроль здійснюють за десятибальною шкалою. Результати оцінювання здобувача виставляють в електронний журнал АСУ БНАУ, які автоматично переводяться у 100-бальну шкалу відповідно до розподілу балів за окремі види робіт. Максимально можлива кількість балів: практичні заняття – 30; самостійна робота – 30, рубіжний контроль – 10, підсумковий контроль – 30. • Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній / інформальній освіті здійснюється відповідно до чинного Положення https://education.btsau.edu.ua/sites/default/files/DOC/pologenua/polog_n eformal_osvita_2024.pdf.
Рекомендовані джерела інформації	Основна література 1. Бондаренко В.Д., Фурдичко О.І. Ліс і рекреація в лісі. Львів: Світ, 1994. 232 с. URL: https://favoritmarket.com/Ліс і рекреація в лісі Навчальний посібник8180391.htm 2. Заячук В.Я. Дендрологія: підручник. Львів: Апріорі, 2008. 656 с. URL: https://ek.btsau.edu.ua/page_lib.php 3. Масальський В.П., Хрик В.М., Лозінська Т.П., Левандовська С.В., Кімейчук І.В. Рекреаційні та захисні насадження територіальних громад: методичні вказівки для виконання практичних робіт для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 205 «Лісове господарство». Біла Церква, 2024. 64 с. <i>Наукова бібліотека БНАУ</i>. 4. Свириденко В.Є. Лісівництво: підручник. Київ: Сільгоспосвіта, 1995. 364 с. URL: https://ek.btsau.edu.ua/page_lib.php 5. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 312 с. URL: http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Fomenko.pdf 6. Юхновський В.Ю., Дударець С.М., Малюга В.М. Агролісомеліорація: підр. / за ред. В.Ю. Юхновського. К.: Кондор, 2012. 372 с. URL: https://ek.btsau.edu.ua/page_lib.php 7. Яворовський П.П., Сендонін С.Є., Токарева О.В. Рекреаційне лісівництво: підручник. Київ: Наукова столиця, 2019. 299 с. URL: https://dglib.nubip.edu.ua/items/b4fac1e7-8771-47b0-83bc-6e3895c180f6

Допоміжна література

1. Довідник господаря лісу. Книга I нормативні документи. Івано-Франківськ: Нова Зоря. 2006. 752 с. URL: https://ek.btsau.edu.ua/page_lib.php
2. ДСТУ 4904-2007 Лісокористування рекреаційне. Терміни та визначення понять. Введ. 01.01.2009. К.: Держспоживстандарт України, 2010. 28 с. (Національний стандарт України). URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=91534
3. Закон України «Про внесення змін до Лісового кодексу України». Голос України. 2006. № 59 (3809). 31 березня. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3404-15#Text>
4. Закон України "Про природно-заповідний фонд України" від 16.06.1992 р. (із змінами). URL: <https://законодавство.com/ukrajiny-zakony/zakon-ukrajini-pro-prirodno-zapovidniy-fond.html>
5. Каганяк Ю.Й., Строчинський А.А., Горошко М.П. Парколісовпорядкування: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Львів: Тріада плюс, 2009. 360 с.
6. Лозінська Т.П., Масальський В.П., Гладюк В.М. Адаптація представників роду *Tilia* до техногенного навантаження та змін клімату. Сучасні виклики і актуальні проблеми лісівничої освіти, науки та виробництва: матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Біла Церква, 18 квітня 2025 р.). Біла Церква: БНАУ, 2025. С. 91–95.
7. Масальський В.П., Кузнецов С.І. Вплив паркових насаджень на температурний режим урбанізованого середовища. *Науковий вісник НЛТУ України*. Том 28. №7. Львів, 2018. С. 49–52.
8. Масальський В.П., Кузнецов С.І. Аборигенна дендрофлора покритонасінних – основа паркобудування в Лісостепу України. *Науковий вісник НЛТУ України*. Том 28. № 8. Львів, 2018. С. 14–18.
9. Миклуш С.І., Миклуш Ю.С. Ландшафтно-рекреаційні ознаки лісів лісопаркових частин зелених зон населених пунктів. *Наукові праці Лісівничої академії наук України*. 2013. Вип. 11. С. 51–57. URL: <http://fasu.nltu.edu.ua/index.php/nplanu/article/view/324>
10. Моніторинг та підвищення стійкості антропогенно порушених лісів. Збірник рекомендацій УкрНДІЛГА. Харків: Нове слово, 2018. 304 с. URL: [https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=JwU_B&S21ALL=%28<>U%3DП342.56\\$<>%29&Z21ID=&S21SRW=TIPVID&S21SRD=DOWN&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20](https://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=JwU_B&S21ALL=%28<>U%3DП342.56$<>%29&Z21ID=&S21SRW=TIPVID&S21SRD=DOWN&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20)
11. Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.05.2007 р. № 733. 22 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2007-п#Text>
12. Про схвалення Державної стратегії управління лісами України до 2035 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1777-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-derzhavnoyi-strategiy-a1777r>
13. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
14. Роговський С.В., Масальський В.П. Дендрофлора сучасного парку та її роль у формуванні сакрально-меморіального ландшафту. *Науковий вісник НЛТУ України*. Том 33. № 2. Львів, 2023. С. 14–24.

15. Фізик І.В. теоретичні аспекти уніфікації ведення лісового господарства у комунальних лісах західного полісся. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2008. Вип. 18.11. С. 67–70. URL: https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2008/18_11/67_Fizyk_18_11.pdf

16. Masalskyi V., Lozinska T. Introducing oak species for forest resilience in the right-bank Forest-steppe of Ukraine. Science, technology and culture: challenges and perspectives. Proceedings of the International scientific and practical conference (June 15-17, 2025) / OP website: naukainfo.com. Lviv, Ukraine, 2025. Pp. 47–49. URL: <https://naukainfo.com/conference.php?id=53>.

Адреси сайтів в INTERNET

1. Галузева інтернет-газета. URL: www.derevo.info.
2. Всесвітній фонд дикої природи (WWF). URL: <https://wwf.panda.org>
3. Державне агентство лісових ресурсів України. URL: <https://surl.li/ubfcng>
4. Державне агентство лісових ресурсів України: Офіційний сайт. URL: <https://forest.gov.ua>
5. Лісовий кодекс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>
6. Слово і Діло. Природа та війна: Як російська агресія вплинула на довкілля. (2023, October 22). <https://www.slovoidilo.ua/2022/11/08/infografika/suspilstvo/pryroda-ta-vijna-yak-rosijska-ahresiya-vplynula-dovkillya>